

STOWARZYSZENIE

PERSPEKTYWY

www.iperspektywy.pl

Kosze

z Tuby drzewnej

Opracowanie tekstów i redakcja:

Joanna Filas, Beata Jurek

Wydawca:

Stowarzyszenie "PERSPEKTYWY"

34-143 Lanckorona 504

e-mail: biuro.perspektywy@gmail.com

www.iperspektywy.pl

NIP 551 261 63 27

REGON 122791671

KRS 0000449600

Opracowanie graficzne i druk:

Studio Reklamy Bellgraf

ul. Targowa 1

34-130 Kalwaria Zebrzydowska

www.bellgraf.pl

Publikacja bezpłatna

Lanckorona 2014

Spis treści

ROZDZIAŁ I	4
Wstęp	
ROZDZIAŁ II	5
Kosze z łąby wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji rzemieślniczych	
ROZDZIAŁ III	9
Krok po kroku jak wykonać kosze oraz pudełka z łąby drzewnej	
ROZDZIAŁ IV	19
Ozdabianie koszy i pudełek z łąby metodą decoupage	
ROZDZIAŁ V	25
Pomysł na ekologiczne kosze z łąby drzewnej jako produkt lokalny „Gościńca 4 Żywiołów”, przykłady zastosowania koszy	

1. Wstęp

Oddajemy do Państwa dyspozycji broszurę „Kosze z Łuby drzewnej”, której celem jest pokazanie piękna wyplotu koszy z łuby drzewnej połączone z decoupage.

Bogactwem regionu, oprócz ziemi i ludzi jest kultura i tradycje, ukształtowane przez stulecia. Upływający czas spowodował, że wiele wartości tego dziedzictwa utraciliśmy, niektóre zostały i w obecnym czasie są doceniane, przeżywają prawdziwy renesans. Nikt nie ma wątpliwości, że tradycja może być jednym z istotnych elementów aktywności lokalnej, a twórczo przekształcana spotyka się z szeroką akceptacją odbiorców. W związku z powyższym działania Stowarzyszenia „PERSPEKTYWY” ukierunkowane są na rozwijanie aktywności mieszkańców całego obszaru LGD, pielęgnowanie tradycji rękodzielniczej i dziedzictwa kulturowego, odtwarzanie starych umiejętności, zwyczajów związanych z wyrobem koszy z łuby drzewnej.

Broszura zawiera m.in. informacje jak wykonać kosze z łuby połączone z decoupage. Takie działania wpłyną na wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji rzemieślniczych. Mieszkańcy obszaru działania Stowarzyszenia „Gościńiec 4 Żywiołów” w okresie pięciu miesięcy na warsztatach w czterech Gminach zapoznali się z techniką wyplatania koszy z łuby oraz metodą ozdabiania decoupage. Naszym zamiarem było aby uczestnicy warsztatów wykorzystali nabyte umiejętności przy prowadzeniu swoich przedsięwzięć gospodarczych. Celem było również zainspirowanie ich do twórczego myślenia, rozbudzenie aktywności i zainteresowań w tym kierunku. Warsztaty miały na celu również integrację pokoleń. Dlatego grupa docelowa projektu była skierowana zarówno do dorosłych jak i dzieci.

Poprzez realizację projektu stworzyliśmy dla mieszkańców z obszaru LGD warunki do rozwijania aktywności twórczej, pobudzając ich wyobraźnię i wrażliwość, a także stworzyliśmy warunki na ciekawy sposób zagospodarowania wolnego czasu.

Mamy nadzieję, że wstępem tym zachęcimy Państwa do spróbowania swoich sił w przygotowaniu koszy z łuby oraz ozdabiania ich techniką decoupage. Z przeświadczeniem tym zapraszamy do lektury.

Zarząd Stowarzyszenia „PERSPEKTYWY”

11. Kosze z Łuby

Wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz pielęgnowanie tradycji rzemieślniczych

Tradycje plecionkarstwa sięgają w Polsce XVIII wieku. Ludzie z różnego rodzaju wikliny wyplatali wiele rodzajów koszy z czasem zaczęło brakować tego surowca i podjęto próby pozyskania surowca alternatywnego. Obiektem zainteresowania zostało drewno, z którym zaczęto eksperymentować. Wynikiem tych zmagañ została dartka zwana też łubą. Dartka - to cienko strugane paski surowego drewna. Drewno jest doskonałym materiałem plecionkarskim. Dawniej wyplatano kosze z kory drzew (łub). Obecnie podobną technikę splotu wykorzystuje się do wyplatania koszyków, tacek, pudełek z pasków struganego drzewa. Na terenie małopolski produkcja wyrobów z łuby odbywała się systemem chałupniczym. Miejscowa ludność zamieszkała w okolicznych wsiach podejmowała pracę chętnie także ze względów ekonomicznych. Dawniej wyplatano kosze bez użycia gwoździ, początkowo wyłącznie z wierzby i sprzedawano głównie na jarmarkach. Pleciono także na potrzeby święceń wielkanocnych. Nazwano je potem koszami zakupowymi, ale raczej stosowano na potrzeby domowe. Gdy 20-30 lat temu koszami zainteresowały się firmy ze Szwecji, spopularyzowano kosze w innej postaci – robione z drzewa sosnowego, świerkowego. Zajęła się tym Spółdzielnia „Nadwiślanka”.

Kosze z Łuby

Kosz z łuby drzewnej posiada atest Krajowej Komisji Artystycznej i Etnograficznej. Celem atestu jest pielęgnowanie tradycji rękodzielniczej oraz potwierdzenie wykonania produktu sposobem manualnym i z naturalnych surowców. Kosze z łuby oprócz walorów artystycznych mają przede wszystkim znaczenie użytkowe. Obecnie kosze z łuby wykorzystywane są przede wszystkim jako ciekawe, ekologiczne opakowania, wyróżniające produkt na rynku. Wyplatanie koszy z łuby to wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych jak również pielęgnowanie tradycji rzemieślniczych.

III. Krok po kroku

jak wykonać kosz z łuby drzewnej

Proces produkcji

Do produkcji koszy z łuby wykorzystuje się drewno sosnowe. W pierwszej fazie drzewo zostaje ścięte z pnia najczęściej piłą motorową następnie na tartaku cięte jest na deski.

W kolejnej fazie deski zostają przycięte na pilarsce do pożądanej długości i szerokości dartki.

Na tym kończy się mechaniczna obróbka drewna materiału potrzebnego do wyplatania koszy. Dalsze prace wykonywane są ręcznie z pomocą drobnych narzędzi.

Po przygotowaniu deski o odpowiedniej długości i szerokości zostaje ona za pomocą imadła przykręcona do stołu stolarskiego. Następnie przy użyciu struga-hebla ręcznie zostaje wystrugana dartka-łuba podstawowy materiał do wyplatania koszy.

Z doświadczenia okazało się, że najlepszym materiałem na łubę jest drewno iglaste głównie sosna, która dzięki strukturze jaka posiada po wystruganiu charakteryzują się dużą elastycznością co umożliwia wyginanie jej na różne strony i zaplatanie na różne sposoby.

hebel / strug

W końcowej fazie ale jakże istotnej trzeba wykazać się umiejętnością i sprytem w odpowiednim przeplataniu palcami aby powstały piękne koszyczki. Początkującym nie powinno też zabraknąć cierpliwości.

1. Aby wypleść koszyk na początku robimy dno.

2. Następnie potrzebna jest forma (drewniany klocek który nadaje koszykowi kształt).

3. Dno przykładamy do formy

4. Wokół formy zaplatamy koszyk.

5. Kiedy koszyk jest już zapleciony zdejmujemy formę i nożyczkami przycinamy końce pasków łąbianych do odpowiedniej długości.

6. Po obcięciu pasków łąbianych zawijamy je tak aby powstały trójkątne ząbki.

7. Na koniec młotkiem zaklepujemy trójkątne ząbki.

W zależności jaki koszyk chcemy uzyskać wykańczamy go odpowiednio. Aby koszyk miał ucho należy po wyplecieniu na formie w górnej części owinąć go opaską z łuby następnie wzdłuż opaski nożykiem obciąć wystającą część i zdjąć koszyk z formy. Potem za pomocą zszywacza od strony wewnętrznej należy przypiąć opaskę z łuby. Po obcięciu nożykiem pozostają zadziory, które za pomocą szlifierki lub papieru ściernego należy wyszlifować. I wreszcie na sam koniec przypiąć ucho – koszyk gotowy.

Pudełka z Tuby

Proces produkcji

Do wykonania pudełka potrzebna jest sklejka liściasta o gr. 3 mm.

Ze sklejki precyzyjnie wycinamy dwa kółka na spód pudełka o średnicy 20 cm i na wierzch pudełka o średnicy 21 cm. Po wycięciu kółka należy starannie wyczyścić papierem ściernym o gr. K150. Tak przygotowane kółka na brzegach smarujemy klejem kontaktowym do elastycznych połączeń i czekamy aż klej wyschnie ok. 10-15 minut.

Następnie przygotujemy pasek z łąby w sposób opisany wcześniejsz tak jak do produkcji kosza z łąby drzewnej. Pasek z łąby na koñcach smarujemy klejem kontaktowym do elastycznych połączyz z dwóch stron i czekamy aż wyschnie ok. 10-15 minut.

Po wyschnięciu kleju paskiem z łąby owijamy kółko ze skleiki i sklejamy koñce

W efekcie naszych zmagani powstało piękne pudełko.

IV. Decoupage

Ozdabianie koszy i pudełek z łąby

Decoupage to metoda ozdabiania dowolnych przedmiotów (pudełka, skrzynki, ramki, talerze, butle, lustra, kolczyki itd.). Sztuka decoupage'u polega na wywoływaniu złudzenia perfekcyjnego rysunku na powierzchni przedmiotów. Szkatułki, meble czy biżuteria ozdobione techniką decoupage'u zyskują szlachetny wygląd i "starą duszę", jak gdyby pochodziły z poprzedniej epoki. Mnogość stylów decoupage'u pozwala stworzyć dowolne imitacje – od starożytnych waz, wiktoriańskich mebli, prowansalskich naczyń po prawosławne ikony. Zdobić można wszystko, co chcemy - wystarczy tylko trochę wyobraźni, czasu i odpowiedni dobór materiałów.

Metoda ta polega na naklejaniu na powierzchnie wzoru wyciętego z serwetki, gazety, szablonu, a potem zabezpieczeniu go lakierem tak by wyglądał, jak namalowany. Kosze z łąby oraz pudełka są łatwym do ozdobienia materiałem. Klej dobrze wnika w pory drewna i papier dobrze przylega do jego powierzchni.

Jak zacząć z decoupage?

musisz posiadać:

1. Drewniane pudełko lub koszyk z łąby drzewnej
2. Klej wodny
3. Lakier z połyskiem lub matowy
4. Pędzelek szeroki i węższy
5. Serwetki
6. Farby akrylowe
7. Nożyczki

puddelko przed

puddelko po

Jak wykonać

1. Ozdabiany przedmiot należy pomalować używając farby akrylowej
2. Dokładnie malujemy przedmiot z obu stron, tak by spod spodu nie przebijał kolor tła. Pozostawiamy na chwilę do wyschnięcia (około 10 – 15 minut)
3. Kolejnym etapem techniki decoupage jest obróbka motywu – trzeba bardzo dokładnie wyciąć wzór pozabawiając go całego niechcianego tła.
4. Teraz najważniejsza część ozdabiania przedmiotu w technice decoupage – stosując klej do decoupage przyklejamy motyw do deseczki. Najpierw smarujemy papier od spodu cienką warstwą kleju, następnie przykładamy go w odpowiednim miejscu i powoli przyklejamy uważając, żeby nie zamknąć pod spodem pęcherzyków powietrza. Warto w tym celu smarować również deseczkę pod motywem klejem i powoli naklejać wycięty element przyglądając go od góry
5. Zanim przedmiot będzie gotowy do użytkowania i trwale zabezpieczony przed zniszczeniem czeka go jeszcze wielokrotne lakierowanie. Stosuje się w tym celu lakiery wodne lub na bazie innych rozpuszczalników – kolejne warstwy nakłada się naprzemiennie wzdłuż i w poprzek. Należy to robić starannie unikając zacieków i zgrubień. Przy każdej warstwie należy odczekać odpowiedni czas (najczęściej podany na opakowaniu), by mogła ona wyschnąć przed nałożeniem kolejnej.
6. Dokładnie w ten sposób powstało pudełko wyżej wskazane.

inne przykłady

V. Kosze z Tuby

Pomysł na ekologiczne kosze z łąby drzewnej jako produkt lokalny „Gościńca 4 Żywiołów” przykłady zastosowania koszy

Kosze inaczej łubianki to kosze na owoce wykonane z dardki drzewnej. Łub – kora drzew była od wieków używana do wyplatania koszy – wytworów sztuki ludowej. Kosze z łąby oprócz walorów artystycznych mają przede wszystkim znaczenie użytkowe. Mogą być z powodzeniem wykorzystane jako ciekawie, charakterystyczne i ekologiczne opakowanie.

Przykłady wykorzystania koszy z Tuby i nie tylko.

TUBA na butelkę wina. Opakowanie ręcznie wyplatane z dardki drzewnej

Kosze z Tuby

Ręcznie wykonane, okrągłe pudełko z tuby - Pudełko można wykorzystać na drobiazgi biżuterię lub na domowe wypieki ciastka, ciasto

Taca z tuby. Ręcznie wyplatana z dartki - wykorzystywana jako opakowanie na prezenty.

Kosze z Łuby

Wystarczy tackę z łuby wypełnić wełną drzewną i mamy doskonałe opakowanie
(na dwie butelki wina, lub kieliszki szklanki)

Kosze z Tuby

Tacki lubiane na owoce lub ciasteczka

Kosze z Tuby

Zamykane pudełka na drobiazgi

Kosze z Tuby

Kosze na zakupy

Kosze piknikowe

Kosze z Tuby

Inne zastosowanie w kuchni na owoce, przyprawy, warzywa

Idealny koszyczek na jedno jajko, lub orzeszek,
potocznie zwany właśnie orzeszkiem.

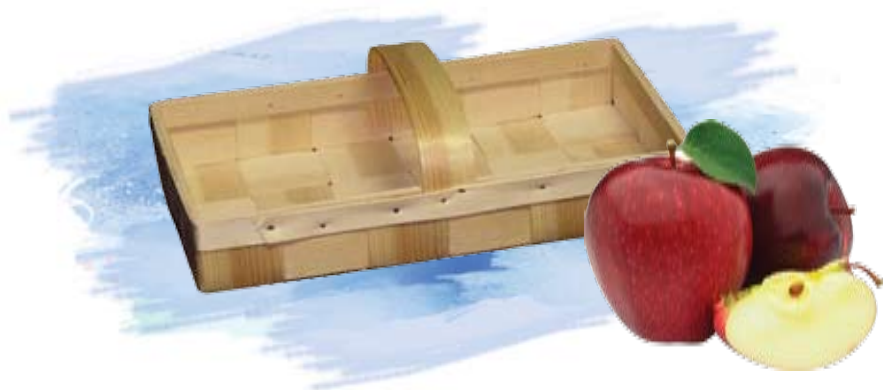
Kosze z Tuby

Kuferki na różne skarby

Kosze z Tuby

Kosze na owoce: jabłka, czereśnie, wiśnie, winogrona...

Kosze z Tuby

Atrakcyjne ekologiczne opakowania na różne produkty

Kosze z Tuby

Płotki i kosze na kwiaty suszone lub z bibuły

Kosze z Tuby

do wykorzystania w kuchni

STOWARZYSZENIE

PERSPEK

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

Publikacja współfinansowana w ramach działania Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich z zakresu „Małe Projekty”, zrealizowany dzięki wdrażaniu Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Gościniec 4 Żywiolów”. Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.